

Lepší než propadat bezmoci je něco dělat

text: Martina Vlčková

foto: Lenka Hatašová, Divadlo Husa na provázku

Na kontě má knižní bestsellery *Vyhánění Gerty Schnirch* a *Žitkovské bohyně*, které navíc budou i v audioverzi nebo na divadelním jevišti. Teď spisovatelka Kateřina Tučková přichází se svým třetím velkým románem. Pracovala na něm dlouhých deset let, jmenuje se *Bílá Voda* a vypráví o ženách, víře a zlu.

Váš nový román je spojený s obrovským očekáváním. Jak to prožíváte?

Od chvíle, kdy jsem odevzdala poslední korektury, jsem ještě neměla čas to nějak prožívat. Na pracovním stole na mě čeká nevyřízená hora restů, které postupně zpracovávám, a mezitím se snažím věnovat rodině, protože ta si mě poslední týdny, kdy jsem knihu finišovala, moc neužila. Teď jim to chci vrátit.

V Bílé Vodě se soustředíte na život řeholnic z dobách komunistického režimu. Jak jste na ten námět přišla, co vás inspirovalo?

Nejspíš skutečnost, že o perzekuci řeholnic za minulého režimu se tak málo mluvilo. Případalo mi nespravedlivé, že ty ženy platily vysokou cenu pouze za to, že chtěly být věrné své víře, a o jejich oběti se toho tak málo ví. Když jsem pak navštívila hřbitov v Bílé Vodě, kde byly během půl století internace pohřbívány ty, které v tamním klášteře dožily, bylo rozhodnuto. To místo na mě zapůsobilo tak silně, že jsem se k němu v myšlenkách vracela celou dobu, co jsem na knize pracovala.

Nejen v myšlenkách – do Bílé Vody, která leží na hranicích s Polskem, jste často jezdila. Jak se vám tam líbilo?

Do Bílé Vody jsem poprvé zamířila v létě 2013, kdy už ten kout moravského Slezska nebyl zdaleka tak nepřístupný

jako před revolucí. Otevřely se hranice s Polskem, nedaleko se postavila nová silnice, občas sem zatoulal i nějaký turista. Krása a opuštěnost Rychlebských hor mě ale přesto zasáhla, a navíc mě ohromila monumentálnost bělovodského chrámu s klášteřem, jaké bych na takovém konci světa skutečně nečekala. A také ten zmíněný hřbitov, kde od května do října kvetou růže, krásně to tam voní, bzučí tam hmyz a zpívají ptáci, zkrátka tam má člověk pocit, jako by se ocitnul v rajske zahradě. A jako by ty ženy, které v Bílé Vodě nedobrovolně prožily své životy, nad svými věznicemi zvítězily. Za vidění stojí i místní Muzeum internace, izolace a integrace, mapující osudy řeholnic řádů držených v obci. Pro mě má to místo obrovské kouzlo.

Kolik času a energie jste věnovala přípravě a poté samotnému psaní?

To se snad ani nedá vypočítat. To téma mě provázelo celých deset let, a v podstatě celou tu dobu jsem k němu něco načítala a hledala. Knihu jsem pak psala na třikrát, každou verzi zhruba tři roky. A protože každá byla trochu jiná, tak jsem k ní pořád něco dohledávala.

Dvě verze románu jste tedy zahodila. Jak jste se u toho cítila a co vás k tomu vedlo?

Nebyla jsem zkrátka spokojená. Nepodařilo se mi v tom textu odvyprá-

vět všechno tak, jak jsem chtěla, aby to zaznělo. Zahození první verze bylo smutné, odložení té druhé bylo skutečně bolestivé, ale naštěstí už jsem věděla, jak celý příběh podat lépe, takže ani ve chvíli, kdy jsem to vzdala s druhou verzí, jsem neměla nutkání toho nechat. Těch deset let promýšlení, hledání a psaní byl skutečně náročný čas, ale na druhou stranu to té knize pomohlo. Prostě si to vyžádala. Teď jsem ovšem hodně ráda, že je ten příběh hotový, že je ze mě venku a že se můžu zase věnovat něčemu jinému.

Máte při psaní nějaké svoje pevné rituály?

Dřív jsem potřebovala osm až deset hodin naprostého klidu ve své pracovně, konvičku zeleného čaje, později odpoledne kávu... Teď, s příchodem dětí, jsem ráda, když si utrhnu dvě hodiny během jejich odpoledního spánku anebo večer, a nehlédě na okolnosti, ponořím se ihned do práce. Můžu psát kdekoli a skoro za jakýchkoliv podmínek. Mateřství mě rozhodně naučilo efektivitě.

Psaní je vyloženě samotářská činnost. Vy jste povahou extrovert, nebo spíš introvert?

Od každého trochu. Jsem ráda ve společnosti, ráda si povídám, ale na druhou stranu mi nevádí být celé hodiny anebo dny sama a zaobírat se textem.



Jak jste se ke knížkám vlastně dostala? Bavily vás třeba už na základní škole?

Lásku ke knihám a čtení ve mně vzbudil dědeček, který byl velký čtenář a který nám – mně, mé sestře a bratrancům – porízoval nové knihy. Z dětství od něj mám například celou sbírku foglarovek a mayovek. To on mi otevřel dveře do světa, kterému jsem pak propadla. Do kuřimské knihovny jsem svého času chodila každý pátek strávit celé odpoledne, měla jsem ráda tu tichou atmosféru i možnost číst si z různých knih schovaných mezi regály. Až do dospělosti mě ale nenapadlo, že bych mohla být spisovatelkou. Takovému povolání se nikdo v mém okolí nevěnoval, takže jsem si nemyslela, že by to bylo možné. Sice jsem si už tehdy dopisovala nové kapitoly knížek, které se mi nechtělo s koncem opustit, ale to se pořád nedalo považovat za literaturu.

Kdy se to změnilo?

Teprve během univerzitních let jsem získala pocit, že moje texty za něco stojí a rozhodla se je poslat do literárních peri-

odik – *Tvaru* a *Welesu*. Ve *Welesu* mi vyšly ukázky z rukopisu *Vyhánění Gerty Schnirch*, kterých si všiml ředitel nakladatelství Host, Tomáš Reichel, a napsal mi, jestli bych mu neposlala celek. A o zhruba rok a půl později byla na světě kniha. Ani v té době jsem si ale netroufala nazývat se s jednou publikovanou knihou spisovatelkou. To přišlo až s *Žitkovskými bohyněmi*, respektive až s tím, že mě tak začali nazývat čtenáři.

Kdysi jste navštěvovala hodiny tvůrčího psaní. Opravdu si myslíte, že se dá naučit?

Mně lekce tvůrčího psaní dodaly hlavně sebevědomí – pocit, že se o své texty můžu podělit a neutrhnu si ostudu. A rozhodně mě přiměly nad napsaným přemýšlet, opravovat se, text cizelovat. Spíš než psát jsem se tam naučila jak psát lépe. A jak škrtat, protože to k tomu neodmyslitelně patří.

Schválně, co byste poradila svému mladšímu spisovatelskému já?

Vlastně nic, čím bych neprošla. Jsem ráda, že jsem první velký text – román

o Gertě Schnirch – nechala tak dlouho zrát anebo že jsem naslouchala své redaktorce Ireně Danielové, která mi dala spoustu skvělých rad ohledně krácení a přepisování. Od ní jsem se toho naučila nejvíc, takže pokud bych měla radit komukoliv jinému než svému mladšímu autorskému „já“, pak bych radila probrat hotový text s nějakým zkušeným redaktorem a stejně intenzivně jako psaní se věnovat přepisování a cizelování.

Vaše romány byly několikrát převedeny do divadelní podoby. Jaké to pro vás je vidět svoje příběhy ožít na jevišti? Případně se na tom převedení přímo podílet?

To je samozřejmě krásný pocit. Jako by postavy, které tak dlouho existovaly pouze v mé hlavě, najednou obžily. Vděčná jsem za to ale hlavně těm, kteří ty knihy dovedli převést na jeviště – já sama jsem ty příběhy znovu rozložit a složit do jiného textu nedovedla. Ani nechtěla, protože by mi to ubíralo čas na psaní další knihy. V případě scénářů jsem proto dělala jen jakousi supervizi. Jiné je to s původními hrami – třeba psaní divadelní hry *Vítka* pro Divadlo Husa na provázku jsem si nesmírně užila a pak jsem byla naprosto okouzlená způsobem, jakým tu hru pojala režisérka Anna Davidová. A jak neopakovatelný temperament Víty vdechla její představitelka, herečka Tereza Marečková.

>>



Host, 599 Kč, vychází 20. dubna

40 **A jaký pocit máte z audioknih? Mně se třeba moc líbily vaše Žitkovské bohyně, které vyšly ve vydavatelství OneHotBook načtené herci Terezou Bebarovou a Miroslavem Táborským.**

Rozhodně fandím každému způsobu čtení. Ať už jde o papírové, elektronické nebo audioknihy, nejdůležitější je, že si čtenář vychutná jejich obsah. Sama čtu nejraději papírové knihy, mám je ráda v ruce a pak také kolem sebe – doma jsme si vybudovali poměrně rozsáhlou knihovnu.

Vystudovala jste dějiny umění a literaturu a kromě psaní se věnujete i práci kurátorky. Co vás na tom baví?

Kurátorování výstav se už bohužel nevěnuji, agenda spojená s psaním mi vzala všechn čas. Teď jezdím po čteních a besedách, a protože mi *Žitkovské bohyně* vyšly už ve dvaceti jazycích, je toho cestování tolik, že svou původní profesi už nemohu vykonávat. Současné umění ale sleduji a těším se z něj alespoň jako návštěvnice výstav.

Na začátku letošního roku se vám narodilo druhé dítě – dcera Aranka. Čím vás mateřství obohatilo?

Tak už s příchodem mého prvorozeného se mi život poměrně zahustil – musela jsem zcela změnit systém práce a vyhradit si čas na psaní večer. A přes den jsem s ním začala obje-
vovat věci, kolem kterých jsem dřív

chodila bez povšimnutí. Mateřství mi dalo určitě především větší citlivost vůči zdánlivě neviditelným drobnostem běžného života.

Jaro je v plném proudu, na co se teď nejvíc těšíte – soukromě i pracovně?

Na to, že budu číst také jiné knihy než tu svou. Za posledních deset let jsem napsala a opakovaně přečetla tolik vlastních stran, že se skutečně nesmírně těším na stoh knih, které už na mě čekají.

Prozradíte, jaké knihy to jsou?

Zrovna mám rozečtený *Psí park* Sofi Oksanen, hned poté si plánuji přečíst *Winterbergovu poslední cestu* Járy Rudiše a *Srdce Evropy* Pavly Horákové. A beletrii většinou prokládám čtením odborné literatury – vlivem ruské invaze na Ukrajinu jsem sáhla po *Krvavých zemích* Timothyho Snydera a k tomu mám rozečtený *Luciferův efekt* Philipa Zimbarda.

Žijeme v nejisté a bohužel i nebezpečné době. Jak zvládáte nepříjemné emoce jako třeba strach, hněv, zklamání? Bojujete s nimi nějak?

Zvládám to asi jako každý jiný – sleduju zprávy, a i když mě děsí, snažím se nepropadat chmurám a radši nějak pomáhat. Ať už finančně, nebo osobně. S manželem, který provozuje pražskou Galerii Vltavín, jsme zorganizovali chari-



KATEŘINA TUČKOVÁ (*1980)

Spisovatelka, dramatička, publicistka a historička umění. Vyrůstala v jihomoravské vesnici Moutnice, posléze v Kuřimi. Vystudovala gymnázium v Brně a poté Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity, má doktorát z historie umění na Univerzitě Karlově. Kromě řady odborných publikací je autorkou románů *Vyhnání Gerty Schnirch* (2009) a *Žitkovské bohyně* (2012). Na kontě má i divadelní hru *Vítka* o životě brněnské hudební skladatelky a dirigentky Vítězslavy Kaprálové, kterou uvádí Divadlo Husa na provázku. Je nositelkou cen Magnesia Litera, Ceny Josefa Škvoreckého a Český bestseller, v roce 2017 jí byla Ústavem pro studium totalitních režimů udělena Cena za svobodu, demokracii a lidská práva. V zahraničí byla oceněna literární cenou Premio Libro d'Europa udělovanou festivalem v italském Salernu. 20. dubna vychází v nakladatelství Host její nový román s názvem *Bílá Voda*, na kterém pracovala deset let. Je vdaná a má dvě děti – syna Alberta a dceru Aranku.

tativní aukci výtvarných děl současných autorů, přičemž celý výnos putoval neziskové organizaci Post Bellum, která skrze ukrajinskou organizaci Come Back Alive pomáhá přímo na frontě. Lepší než sedět a propadat bezmoci je něco dělat – aspoň to málo, co je v mých, potažmo našich silách. ■



Tereza Marečková v hlavní roli divadelní hry *Vítka*, kterou uvádí brněnské Divadlo Husa na provázku.